

taliteit had ik werkelijk niet gedacht meer te bestaan."

Nu zullen we niet beweren, dat slechts aan dezen kant wordt gezondigd en aan den anderen niet. Laten we liever gemeenschappelijk de schuld op ons nemen.

En laten wij ons geloovig bejiveren, dat die animositeit, die droeve mentaliteit buiten de gebouwen, waar de Synode vergadert, blijve!

Bedenken wij wel, dat buitenstaanders scherp toezien, hoe deze zaak op de Synode verloopt.

Dit bleek duidelijk uit wat Dr. Van den Brink schreef in „Woord en Geest", doent van der Schuyf in „De Wekker" en Professor Obbink in het „Algemeen Weekblad voor Christendom en Cultuur".

Discussies kunnen natuurlijk niet uitblijven. Mogen zij echter gevoerd worden in kalmte, waardigheid en teederheid.

En niet het minst met het oog hierop roepen wij het allen in onze kerken toe: Bidt om den vrede van Jeruzalem!

Geestelijke verzorging van onze emigranten.

Over het belangrijke vraagstuk van de emigratie waren we sinds lang voornemens in ons blad iets te schrijven.

Hoewel de kwestie ook op onze Synode komt, kunnen wij aan ons voornemen thans geen gevolg geven.

Wij hopen dit na de vakantie te doen. Trouwens op onze Synode komt niet het vraagstuk in heel zijn omvang ter sprake.

Doch alleen de geestelijke verzorging van Gereformeerde emigranten naar Canada.

Van aanmoediging tot emigratie naar een bepaald land heeft de kerk zich natuurlijk te onthouden.

Maar feit is, dat nu de kansen voor landverhuizing naar de Vereenigde Staten zeer gering zijn, velen het oog wenden naar Canada als het land hunner toekomst.

Onder hen bevinden zich ook tal van Gereformeerden.

Dat de kerk niet onverschillig mag blijven voor het lot, dat hun daar in een geestelijk vreemde omgeving wacht, behoeft eigenlijk geen bewijs.

Zij heeft zooveel dit in haar vermogen ligt haar geestelijke zorgen ook tot daar uit te breiden.

Zij zou het onmogelijk verantwoord kunnen, indien haar zonen en dochteren voor de Gereformeerde belijdenis verloren gingen.

Blijkt zij echter trouw aan haar roeping, dan kunnen mede door haar arbeid in den vreemde haarden van warm Calvinisme ontstaan, welke het gehele land ten zegen zijn.

Daarom deed de Particuliere Synode van Zuid-Holland (N. G.) goed de zaak op de Generale Synode te brengen.

Zij stelt voor vijf Deputaten te benoemen voor de behartiging van de geestelijke belangen der Gereformeerde Hollandische (waarom niet Nederlandsche?) emigranten in Canada.

De bedoeling is, dat deze Deputaten de volgende Synode van advies dienen over de vraag, wat door onze kerken duurzaam voor de Gereformeerde Nederlanders in Canada kan worden gedaan; in samenwerking met de Christelijke Gereformeerde Kerk in Noord-Amerika inmiddels voor hen doen wat noodig is en inzonderheid den band tusschen hen en onze kerken bewaren; eventueel te zorgen, dat zij voor kerkbouw enz. financieelen steun ontvangen.

De gedachte om in deze samen te werken met de Chr. Ger. Kerk in Noord-Amerika is alleszins toe te juichen.

Deze kerk toch sloeg reeds de hand aan de ploeg.

Voor het eerste jaar zegde zij reeds een bedrag van 700 dollar toe.

Ook werd een comité opgericht ter geestelijke verzorging en maatschappelijke voorlichting aan emigranten uit Nederland.

Voorzitter daarvan is Dr. H. Beets, die ook nu weer bewees een man van energiek initiatief te zijn.

Waar Amerika zóó vooring, mogen onze kerken hier niet achterblijven.

Wij hebben er nog veel meer belang bij dan onze broeders in de Vereenigde Staten.

Op ons rust de eerste plicht.

Onze kerken — daarop kan men rekenen — zullen zich ook in dit opzicht niet ongevoelig toonen.

Het lot van het voorstel Zuid-Holland (N. G.) op de Generale Synode is geenszins onzeker.

Een vragenlijst inzake de Krankengemeente.

Dr. Kaajan zendt ons per „Utrechtsche Kerkbode" een vragenlijst inzake de Krankengemeente. Indien de Synode niet zoo dicht op handen ware, zouden wij hem gaarne ter wille zijn en zijn vragen een voor één beantwoorden.

Nu moeten wij ons tot het voornaamste beperken. Trouwens, Dr. Kaajan zal zelf toegeven, dat zijn vragen niet alle het hart der kwestie raken en de beantwoording daarvan beslissend is.

Als hij b.v. in vraag 3 zegt: „Professor Bavinck verklaart: „Zoo spoedig sluipt weer een magische opvatting van het Sacrament binnen". Bestaat dit gevaar thans niet meer?" dan kan hierop volmondig „ja" worden geantwoord, zonder dat dit aan de wenschelijkheid van de invoering van de Krankengemeente iets af of toedoet. Immers, die magische opvatting heerscht ook nu hier en daar nopens den kinderdoop en de gewone viering van het Heilig Avondmaal. Dr. Kaajan zal dit in zijn ambtelijk werk ook wel hebben opgemerkt. Maar hij zal op grond daarvan toch geen afschaffing van kinderdoop en Avondmaalsviering bepleiten. Het geldt ook hier: het misbruik heft het gebruik niet op. Dat moet ook omtrent de Krankengemeente verklaard. De prediking vindt hier een taak. Zij heeft zoowel tegen magische opvatting hier als daar te waarschuwen.

Een opmerking als, dat er bij elke Avondmaalsviering een forma van gemeente moet zijn met verwijzing naar artikel 35 van onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis, waar staat: „wij ontvangen het Heilig Sacrament in de vergaderingen des volks Gods", snijdt tegenover ons geen hout, daar ook wij dit uitdrukkelijk als eisch stellen en dit punt alzo niet onbesproken lieten.

Ook een vraag als deze: of de Krankengemeente aan de stervenden moet worden bediend, zagen wij reeds onder de oogen. Waar wij hieromtrent reeds onze meening kenbaar maakten, heeft het geen zin dit te herhalen en mogen we volstaan met den raad onze artikelen op deze punten te herlezen.

De belangrijkste vragen zijn voor ons de vijfde en de zesde.

Dr. Kaajan schrijft: „De invoering van de Krankengemeente, zelfs onder zeer beperkende voorwaarden, zal in vele kerken beroering teweeg brengen. Nu schreef Calvijn eens: „Nooit zou ik willen, dat er over deze zaak onrust ontstond. Gij weet, dat er in de kerk van Genève een ander gebruik is. Ik berust daarin, omdat het geen nut zou hebben om te strijden". Calvijn wilde, zooals hij zelf zeide, den vrede dienen. Is het nu wel de tijd om te twisten? 6. Laat ons aannemen, dat tegen de Krankengemeente onder zeer beperkende voorwaarden geen schriftuurlijk noch theologisch bewijs is in te brengen, dan blijft toch de vraag klemmen: „Is de invoering der Krankengemeente al de drukte, welke ze te weeg zal brengen, waard?"

Wij stellen hierbij voorop, dat de houding van Calvijn ook de onze is.

Alle drijven is ons ten eenenmale vreemd.

Indien de invoering der Krankengemeente in vele kerken beroering zou brengen, zouden wij de eersten zijn om te adviseeren: ziet er van af. Maar staat het van te voren vast, dat op heden, 1927, van de invoering van de Krankengemeente veel beroering is te wachten?

Dr. Kaajan levert hiervoor niet het minste bewijs.

Reeds meer dan vier jaar geleden is het denkbeeld van de invoering van de Krankengemeente geopperd.

Onze kerken hebben er niet noemenswaardig op gereageerd.

Het gevaar is niet denkbeeldig, dat Dr. Kaajan door zijn schrijven juist beroering suggereert. Eenige jaren geleden werd door een onzer Synodes voor Gestichten het gebruik van afzonderlijke bekens toegestaan.

Deze beslissing was nog wel zoo ingrijpend. Toch stuitte zij niet op het minste verzet.

Maar het Gereformeerde volk werd toen ook niet onder suggestie van beroering gebracht.

Als men de methode van Dr. Kaajan volgt, kan er van reformatorischen arbeid in onze kerken niets komen.

Allicht zal ten opzichte van een nieuw gebruik bezwaar worden geopperd.

Behoeft daaruit aanstands strijd voort te komen?

Is het psychologisch juist om dadelijk op twist te zinspelen?

Elke aktie van voortgaande reformatie kan op die manier worden lam geslagen.

Wij komen zoo niet alleen boven Calvijn uit, maar we bereiken niet eens de hoogte van Calvijn. Werkelijk, er is in onze kerken op meer dan één punt een achterstand bij Calvijn.

Dien in te halen moest aller streven zijn.

Laat ons liever beroering trachten te voorkomen door gezonde, schriftuurlijke voorlichting.

Laat ons den kinderen Israëls aanzeggen, dat zij moeten voortvaren.

Dan bewijzen we den kerken groter diensten dan dat we toegeven aan vreesachtigheid.

Vreesachtigheid baart enkel konservatisme.

We durven dit te geruster schrijven, omdat Dr. Kaajan overigens niet bij de kategorie der vreesachtigen is in te deelen.

Maar waarom dan wel op dit punt?

Nog eens, iets wat op scheuring lijkt, wanscht niemand over deze zaak.

Doch wel hebben we haar aan de Schrift te toetsen.

En geeft de Schrift het recht om het Avondmaal aan kerken uit te reiken, laten we dit dan voor ons volk niet verzwijgen.

Hoewel Calvijn de invoering van de Krankengemeente niet wilde forceeren, hield hij toch niet op haar te bepleiten.

Laten wij ons daaraan spiegelen.

De tijden zijn sterk veranderd.

Het gevaar van Roomsche superstitie dreigt niet in die mate als toen.

Wat Calvijn niet gelukte, gelukt ons misschien wel.

Indien niet op de e.k. Synode, dan toch later.

Op deugdelijke voorlichting komt het aan.

En ons Gereformeerde volk gaf er meer dan eens blijk van voor overtuiging vatbaar te zijn.

HEEP.

PERS-SCHOUW.

De kwestie van het promotierecht der Theol. School.

Het worde mij vergeven, dat ik, na de kwestie eenmaal aan de orde gesteld is, nog iets zeg in meer directen zin over het denkbeeld van den uitbouw van de hogeschool der Geref. Kerken tot een volledig instituut tot beoefening der theologische wetenschap, in denzelfden zin, waarin de „Hoogeronderwijswet" daarvan het tweeledig karakter aanduidt, als gezegd wordt: „Hooger onderwijs omvat de vorming en voorbereiding tot zelfstandige beoefening der wetenschappen en tot het bekleeden van maatschappelijke betrekkingen, waarvoor een wetenschappelijke opleiding vereischt wordt"; een wetartikel, waarin de idee der beoefening van wetenschap en van „opleiding" heel gezellig en nuchter gecombineerd wordt, in onderscheiding van wat onder ons wel eens te beluisteren viel.

Hoofdzak in dit geding is, dunkt mij, de vraag, of de kerken, in haar institutioneel bestaan, bevoegdheid hebben tot de instandhouding van zulk een hogeschool. Ik ben het in hoofdzak eens met wat dezer dagen van zeer gewaardeerde hand mij geschreven werd, door iemand, die in dit geding anders denkt dan ik tot nu toe liet blijken:

De quaestie is niet, of de kerken, nu de Staat als noodhulp optrad — volgens menschen, niet op ons standpunt staande, op eigen, volgens ons op vreemd terrein — hem dat niet na kunnen apen. Maar: of ze 't doen mogen.

Stelt men het probleem in dezen vorm, dan antwoord ik volmondig: ja. Tenminste, als men buiten bespreking laat de vraag, of hier van nader te spreken valt. De kerken hebben niets en niemand na te apen; ze hebben te leven uit eigen beginsel, en te werken naar eigen program en roepingsbesef. Daargelaten dus de vraag, of de staat, al of niet, grijpt naar wat hem niet toekomt, meen ik te mogen stellen, dat de kerk, indien zij een theologische faculteit in het leven roept en in stand houdt, daarmee iets doet, dat met haar eigenlijke taak in bepaalde tijden wel degelijk in overeenstemming is.

Ik weet het, velen denken er anders over. Dr. v. Es heeft in „Leeuw, Kb." nog pas gewezen op enkele citaten uit Dr. A. Kuyper's Encyclopaedie. Hier werd gezegd, dat de wetenschappelijke arbeid nooit kon behooren tot de taak van de kerk als instituut; hij kon, ook voorzover hij zich met de theologie bezig hield, enkel en alleen ter hand genomen worden door de vrij zich uitende en openbare werking van den christelijken geest, wil men: de kerk als organisme. Strikt genomen kon een kerkelijke opleidingsschool dan ook niet aan theologie doen.

Dr. v. Es haalde bij deze passage zelfs den sterken en gezonden geest en de krachtige geloofswerking aan, die in den tijd van Dr. Kuyper zich in deze woorden konden vinden. Maar tegenwoordig was 't blijkbaar wat anders.

Gelukkig komt in „Geref. Kbl. v. Dr. & Ov." een ouderling een ietwat mildere conclusie mogelijk maken voor ieder die veel van Dr. Kuyper houdt en in dezen toch van hem verschilt. We lezen:

Wat een in onze kringen zóó gezaghebbend man als Dr. A. Kuyper schreef toen de School twintig jaar bestaan had, verdient, nu ze bijna 75 levensjaren mag tellen, herlezing! Dr. Kuyper dan schreef: „Dit kleine beginsels gesproken, klon ze allengs tot kracht. Vier docenten en één leeraar onderwijzen op haar kathedra. Het getal harer leerlingen overtreft verre dat der Theol. studenten aan onze eerste Rijkuniversiteit. In tal van steden en dorpen plukken duizenden bij duizenden de vrucht van haar opleiding, onder het gehoor van veelal degelijke predikanten.

„Ziehier wat doortastendheid vermag.

„Een kleine groep, meest onaanzienlijken uit den lande, door het officiële Nederland gesmaad en teruggezot, geheel aan eigen kracht overgelaten, bezwaard met de ongelooflijke kosten van boeten voor onrechtvaardige vervolging, voor kerk- en schoolbouw, voor leeraars en hun weduwen, sticht een eigen school, houdt die twintig jaren in stand en is vol hope voor de toekomst.

„Is het niet te verwachten, dat deze kiem allengs tot een plant zal worden en dat aan de stengels dier plant ook vruchten voor de Theologische wetenschap (spatiëring van Dr. K. zelve) buiten haar kring zullen rijpen.

„Tot nu toe waren heur leeraars bij nitnemendheid practisch.

„Opleiding van predikanten was en bleef hoofddoel.

„Zou dit zoo behoeven te blijven?

„Of mag gehoopt, dat de beoefening der Gerefor-

meer
rijpe
fellen
refor
schag
len a
Zou
onder
niet es
Och
richtin
vraags
waaror
Wan
bouw
Ik
Wan
havige
a. d
te ma
b. a
nader
Wat
die in
leerde
halve
de han
lezer:
Dat
grade
ken, e
schil
Wit
behaa
lijken
facult
geschi
doctor
Ove
torant
corpu
auctor
zien,
De kei
hoogte
Wan
buiten
leent,
den S
sticht
like b
Dit i
met wa
opgeme
1914 is
Zou i
Indien
de zaak
1. al
mogelijk
iets, dat
profes
ben de
geld kor
tijd in l
ook in c
houding
torale
2. als
dit werk
niet toe
onthoud
hun toe
ren ze
onthoud
promotie
binnen
professor
mak; de
de beoef
veel inte
kerken
de wer
Gods wa
beter ver
eigen v
als gon
ken
keurig
geven da
in veelh
de werl
met de
3. Wan
de kwest
der breet
als organ
ik, behoe
consciën
kerken e
ze die to
moest eig
van somm
kunnen d
naar bint
met het
men, was
gelisatief
1) De eff
2) Krach
3) Het w